

การเลือกใช้ฐานข้อมูลและตัวชี้วัดเพื่อประเมินคุณภาพการวิจัย Database and Indicator Selection for Quality Research Assessments

ดุชนี ดำมี
Dusanee Dammee

บทคัดย่อ

บทความวิชาการที่มีคุณภาพ ส่งผลให้วารสารที่ลงตีพิมพ์บทความนั้นมีคุณภาพเช่นกัน ปัจจุบันมีการคิดระบบและวิธีการประเมินคุณภาพของวารสารทางวิชาการและบทความของนักวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารต่างๆ โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาหลายอย่างประกอบกัน ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

บทความนี้ ผู้เขียนได้เสนอเครื่องมือสืบค้นและฐานข้อมูลที่ใช้ในการประเมินคุณภาพวารสารและบทความที่ตีพิมพ์ในวารสาร ได้แก่ ฐานข้อมูลศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre ใช้ในการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการระดับชาติ โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม 1 เป็นกลุ่มวารสารที่มีคุณภาพระดับดีที่สุด กลุ่ม 2 เป็นกลุ่มวารสารที่มีคุณภาพระดับดี กลุ่ม 3 เป็นกลุ่มวารสารที่มีคุณภาพระดับพอใช้ ส่วนฐานข้อมูล Web of Science (WOS) และฐานข้อมูล SCImago Institutions Rankings (SJR) ใช้ในการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการระดับนานาชาติ โดยมีวิธีการประเมินจากการหาค่า Quartile Score (Q) ของวารสาร ได้แก่ Q1 เป็นกลุ่มวารสารอันดับที่ 1 ซึ่งมีความดีที่สุดในสาขานี้ (อยู่เหนือเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75) Q2 เป็นกลุ่มวารสารอันดับที่ 2 ซึ่งมีความดีในสาขานี้ (อยู่ระหว่างค่ามัธยฐาน (Median) และเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75) Q3 เป็นกลุ่มวารสารอันดับที่ 3 ซึ่งมีความพอใช้ในสาขานี้ (อยู่ระหว่างเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 และค่ามัธยฐาน (Median)) Q4 เป็นกลุ่มวารสารอันดับที่ 4 ซึ่งมีความน้อยที่สุดในสาขานี้ (น้อยกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25)

คำสำคัญ: บทความวิชาการ การประเมินคุณภาพ ฐานข้อมูล วารสารวิชาการระดับชาติ
วารสารวิชาการระดับนานาชาติ

Abstract

The quality of academic article effects to the quality of journal and publication as well. There is a systemic thinking and assessment for academic journal and article of researcher at present by using criteria both in qualitative and quantitative researches.

The writer proposes search tool and data base for the quality of journal and publication assessment. There is a Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre to assess national journal, they are 1. excellent journal 2. good journal 3. moderate journal. But there are Web of Science (WOS) and SCImago Institutions Rankings (SJR) to assess international journal by quartile score assessment which are Q1= the highest 25% of total journal in each subject category Q2 = middle-upper position, top 25%-50% Q3 = middle-lower position, top 50% - 75% Q4 = the lowest 25% of total journal.

Keywords: Academic Article, Quality assessment, National Academic Journal, International Academic journal

บทนำ

นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555 - 2559) เน้นการบูรณาการด้านการวิจัยที่สอดคล้องกับแนวนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ควบคู่กับการวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ซึ่งมีการจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็นของการวิจัยที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีจุดเน้นที่สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในขณะที่งบประมาณการวิจัยจะกระจายไปยังหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งในภูมิภาค และมีกลไกกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิจัยใน ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค นำไปสู่การ

สร้างเครือข่ายการวิจัย การพัฒนาศูนย์กลางการวิจัยเฉพาะทาง และการพัฒนาบุคลากรการวิจัยร่วมกัน โดยมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

ประเภทของงานวิจัย

การดำเนินงานตามนโยบายการวิจัยของชาติ สามารถจะเป็นพื้นฐานเชิงนโยบายที่เชื่อมโยงกับนโยบายการวิจัยของชาติระยะยาว (พ.ศ. 2553 - 2572) ในการปฏิรูประบบและโครงสร้างการวิจัยของชาติ ได้จำแนกผลงานวิจัยตามลักษณะของผลงานและการนำไปใช้ประโยชน์ ออกเป็น 4 ประเภท ตลอดจนการ ประเมินคุณภาพของงานวิจัยแต่ละประเภทจะมีแนวทางและวิธีประเมินคุณภาพที่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประเภทงานวิจัย ผลจากงานวิจัย และการประเมินคุณภาพงานวิจัย

ประเภทงานวิจัย	ผลจากงานวิจัย	การประเมินคุณภาพงานวิจัย
1 งานวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ	ผลงานวิจัยมีการเผยแพร่ เช่น ตีพิมพ์ ฯลฯ	บทความวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับชาติหรือนานาชาติ
2 งานวิจัยเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ	ผลงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ (เกษตรอุตสาหกรรม การบริการ) นำสู่การลงทุนในเชิงพาณิชย์	หลักฐานทางการเงิน
3 งานวิจัยเพื่อเสริมสร้างพลังสังคมและชุมชน	ผลงานวิจัยที่ก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและสาธารณะในระดับชุมชน ท้องถิ่นและระดับประเทศ	ผลลัพธ์/ผลกระทบต่อสังคม/สาธารณะทั้งระดับชุมชน ท้องถิ่นและระดับประเทศ
4 งานวิจัยเพื่อนโยบาย	ผลงานวิจัยที่ก่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาดัง	การเปลี่ยนแปลงนโยบาย กติกา

ที่มา: สถาบันคลังสมองของชาติ. 2554. โครงการประสานงานเพื่อปฏิรูประบบการวิจัยของประเทศ

นิยามศัพท์เฉพาะ

งานวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ

หมายถึง งานวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ที่สามารถนำไปสู่การตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ หรือการนำเสนอในการประชุมวิชาการทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในวงวิชาการว่าเป็นผลงานที่มีคุณภาพ และสามารถตอบสนองต่อนโยบายในการสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการของหน่วยงานได้

งานวิจัยเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

หมายถึง งานวิจัยที่สามารถนำไปสู่นวัตกรรม ทรัพย์สินทางปัญญาและการสร้างมูลค่า ด้านอุตสาหกรรม การเกษตรกรรมและการบริการ ฯลฯ เพื่อประโยชน์เชิงพาณิชย์ และพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันทางเศรษฐกิจโดยสามารถบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนได้

งานวิจัยเพื่อเสริมสร้างพลังสังคมและชุมชน หมายถึง งานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือท้องถิ่น ที่ปรากฏผลเป็นรูปธรรม โดยประจักษ์ต่อสาธารณะซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี

ขึ้นของชุมชนด้าน วิถีชีวิตศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม อาชีพ เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง คุณภาพชีวิต สุขภาพ ฯลฯ หรือเป็นงานวิจัยที่สามารถแก้ปัญหาหรือพัฒนาสังคม หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงในความตระหนัก การรับรู้ในปัญหา แนวทางแก้ไขหรือเกิดกลไกการจัดการของชุมชน

งานวิจัยเพื่อนโยบาย

หมายถึง งานวิจัยเชิงระบบที่สอดคล้องกับนโยบายการวิจัยของชาติ หรืองานวิจัยที่เป็นความต้องการของประเทศในลักษณะมุ่งเป้า ซึ่งจะก่อให้เกิดข้อเสนอแนะทางด้านนโยบายในด้านต่างๆ เช่น นโยบายด้าน การแพทย์และสาธารณสุข ได้แก่ การส่งเสริม การควบคุม การป้องกัน การรักษาและการฟื้นฟูเป็นต้นนโยบายด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ได้แก่ การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการความรู้ ขจัดความยากจน เป็นต้น

ผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ หมายถึง ผลงานที่จัดทำขึ้น โดยนำเนื้อหาจากผลงานวิจัยที่อยู่ระหว่างดำเนินการ หรือดำเนินการเสร็จแล้ว โดยเขียนเป็นบทความวิจัยแล้วลงตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการ

ค่า Citation หมายถึงบทความตีพิมพ์ในวารสารได้รับการอ้างอิงหรือถูกนำไปใช้ ซึ่งค่า Citation นั้นสามารถใช้ประเมินคุณภาพของบทความตีพิมพ์ได้ในระดับหนึ่ง

ค่า Impact Factor หมายถึง ความถี่หรือจำนวนครั้งโดยเฉลี่ย ที่บทความของวารสารได้รับการอ้างอิง หรือถูกนำไปใช้ ค่า Impact Factor (คำนวณจากบทความที่ตีพิมพ์ไปแล้วในระยะเวลา 2 ปี หรือ 5 ปี) (จุเรขา วิทยายุทธพิบูล, 2556)

ค่า Quartile Score (Q) ของวารสาร หมายถึงการคำนวณหาคุณภาพของวารสารในแต่ละสาขาวิชา โดยกำหนดค่า Q เป็น 4 ระดับดังนี้

Q1 = เป็นกลุ่มของวารสารอันดับที่ 1 ซึ่งมีคุณภาพดีที่สุดในสาขานี้ (อยู่เหนือเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75)

Q2 = เป็นกลุ่มของวารสารอันดับที่ 2 ซึ่งมีคุณภาพดีในสาขานี้ (อยู่ระหว่างค่ามัธยฐาน (median) และเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75)

Q3 = เป็นกลุ่มของวารสารอันดับที่ 3 ซึ่งมีคุณภาพพอใช้ในสาขานี้ (อยู่ระหว่างเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 และค่ามัธยฐาน (median))

Q4 = เป็นกลุ่มของวารสารอันดับที่ 4 ซึ่งมีคุณภาพน้อยที่สุดในสาขานี้ (น้อยกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25) (จุเรขา วิทยายุทธพิบูล, 2556)

กลุ่มวารสาร หมายถึง การจัดกลุ่มตามระดับคุณภาพของวารสาร โดยศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre) ได้จัดกลุ่มวารสารดังต่อไปนี้ (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre, 2558)

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพโดย TCI และอยู่ในฐานข้อมูล TCI ซึ่งจะถูกลำดับเข้าฐานข้อมูล ASEAN Citation Index (ACI) ต่อไปโดยมีเกณฑ์การพิจารณาจากวารสารที่ผ่านเกณฑ์หลักทุกข้อ ผ่านเกณฑ์รองอย่างน้อย 4 ข้อ และมีคะแนนจากเกณฑ์คุณภาพทุกข้อรวมกัน 15 คะแนน ขึ้นไป จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มวารสารที่อยู่ระหว่างการปรับปรุงคุณภาพและอยู่ในฐานข้อมูล TCI พิจารณาจากวารสารที่ผ่านตามเกณฑ์หลักทุกข้อ และมีคะแนนจากเกณฑ์คุณภาพทุกข้อรวมกัน อยู่ระหว่าง 10 - 15 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน

กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มวารสารที่ไม่ผ่านการรับรองคุณภาพ และอาจไม่ปรากฏอยู่ในฐานข้อมูล TCI พิจารณาจากวารสารที่ไม่ผ่านเกณฑ์หลัก หรือ มีคะแนนจากเกณฑ์คุณภาพทุกข้อรวมกันน้อยกว่า 10 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน

วารสารวิชาการ หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์และวารสารออนไลน์ที่เป็นแหล่งข้อมูล ความรู้ ความคิด ที่ทำให้อ่านได้ทราบความเคลื่อนไหวและพัฒนาการของวิทยาการและเป็นช่องทางสำคัญในการนำเสนอผลงานของนักวิจัยที่มีการค้นพบสิ่งใหม่และเป็นการเผยแพร่ผลงานออกสู่สาธารณะเนื้อหาภายในวารสารทางวิชาการมัก ประกอบด้วย บทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือ ซึ่งวารสารที่ยอมรับในวงการวิชาการว่า มีคุณภาพที่เชื่อถือได้อย่างน้อยเบื้องต้นจะต้องมีระบบคัดกรองบทความโดยบรรณาธิการ มีกระบวนการประเมินบทความโดยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขานั้น ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ว่ามีคุณภาพ เชื่อถือได้ และสามารถนำไปอ้างอิงได้

แต่บางครั้งผู้เขียนบทความไม่ได้แก้ไข หรือแก้ไขไม่ครบถ้วนตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิ (Reviewer) เสนอแนะ ส่งผลให้บทความด้อยคุณภาพเมื่อลง

ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ ผู้อ่านจะลงความเห็นว่าเป็นความผิดพลาดของผู้เขียนบทความ

คุณภาพของวารสารและบทความตีพิมพ์

การแบ่งระดับของวารสารโดยพิจารณาจากระบบการจัดทำวารสาร สามารแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. วารสารระดับหน่วยงาน เป็นวารสารที่มีกองบรรณาธิการและผู้แต่งบทความส่วนใหญ่มาจากสถาบันเดียวกันและเผยแพร่ในวงแคบ เช่น ระดับคณะ ระดับสถาบัน หรือระดับสาขาวิชา

2. วารสารระดับชาติ เป็นวารสารที่มีกองบรรณาธิการ ผู้ประเมินบทความ และผู้แต่งบทความมาจากหลายสถาบัน รวมถึงวารสารไทยที่ได้รับการจัดอันดับและรับรองคุณภาพโดยศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre

3. วารสารระดับนานาชาติ เป็นวารสารที่มีกองบรรณาธิการ ผู้ประเมินบทความ และผู้แต่งบทความมาจากหลายประเทศ อาจจะไม่ปรากฏชื่อในฐานข้อมูลใดๆ หรืออาจปรากฏชื่ออยู่ในฐานข้อมูลสากล เช่น ฐานข้อมูล Web of Science, Scopus, BIOSIS, PubMed, SciFinder, MathSciNet, Zentralblatt MATH, CINAHL, IPA, Sociological abstracts, ERIC, PsycINFO, Linguistics and Language Behavior Abstracts เป็นต้น

ขอบเขตในการศึกษา

บทความนี้ ผู้เขียนนำเสนอ เฉพาะการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการระดับชาติ และวารสารวิชาการ ระดับนานาชาติ โดยใช้ฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ จาก สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ตลอดจน

มหาวิทยาลัย ที่ใช้ระบบเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence: EdPEX) เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวนิยมใช้ฐานข้อมูล วิธีดำเนินการเพื่อประกอบการประเมินคุณภาพงานวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การประเมินคุณภาพวารสารวิชาการระดับชาติ ใช้ฐานข้อมูล ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre ซึ่งประเมินโดยพิจารณาแบ่งกลุ่มของวารสารเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ 3 และแบ่งสาขาออกเป็น 2 สาขา ได้แก่ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2. การประเมินคุณภาพ วารสารวิชาการวารสารวิชาการระดับนานาชาติ โดยใช้ 2 ฐานข้อมูลในการประเมิน ได้แก่ ฐานข้อมูล Web of Science (WOS) และฐานข้อมูล SCImago Institutions Rankings (SJR) ซึ่งประเมินโดยวิธีหาค่า Quartile Score (Q) ของวารสาร ทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ วารสารกลุ่ม Q1 วารสารกลุ่ม Q2 วารสารกลุ่ม Q3 และวารสารกลุ่ม Q4

1. การประเมินคุณภาพ

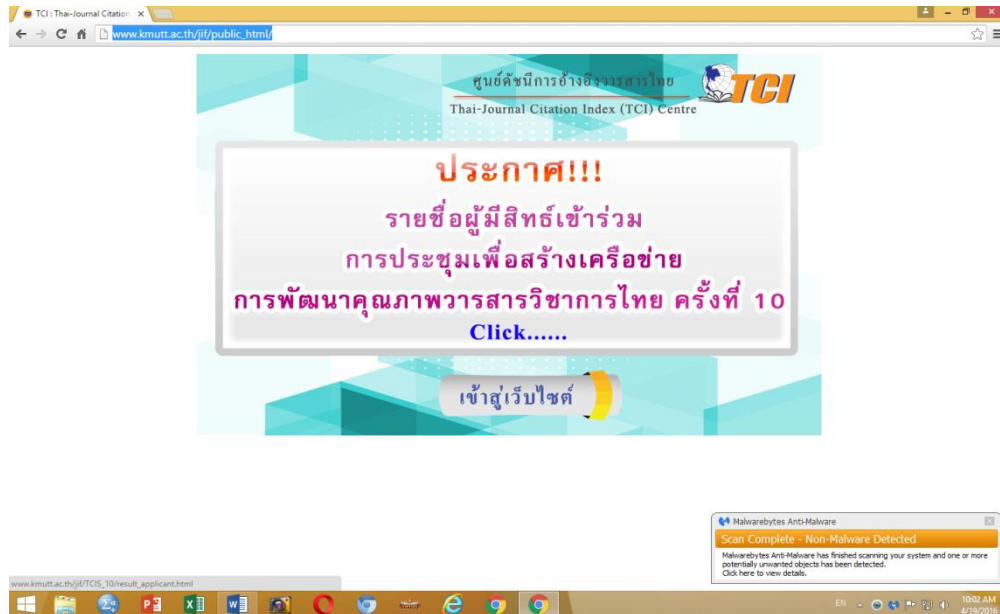
วารสารวิชาการระดับชาติ

วิธีการสืบค้นเพื่อการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการระดับชาตินั้น สามารถดำเนินการโดยใช้ฐานข้อมูล TCI เป็นฐานข้อมูลสำหรับประเมินวารสารที่ผลิตในประเทศไทย ซึ่งครอบคลุมวารสารด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวารสารด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งในฐานข้อมูลนี้สามารถสืบค้นข้อมูลคุณภาพหรือดัชนีชี้วัดคุณภาพบทความและวารสารได้หลายอย่าง เช่น การสืบค้นข้อมูลวารสารวิชาการไทย การสืบค้นรายชื่อวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูล TCI การสืบค้นและหาค่า Thai-Journal Impact Factors (TJIF) แต่ในบทความนี้จะนำเสนอเฉพาะวิธีการสืบค้นเพื่อหาผลการประเมิน

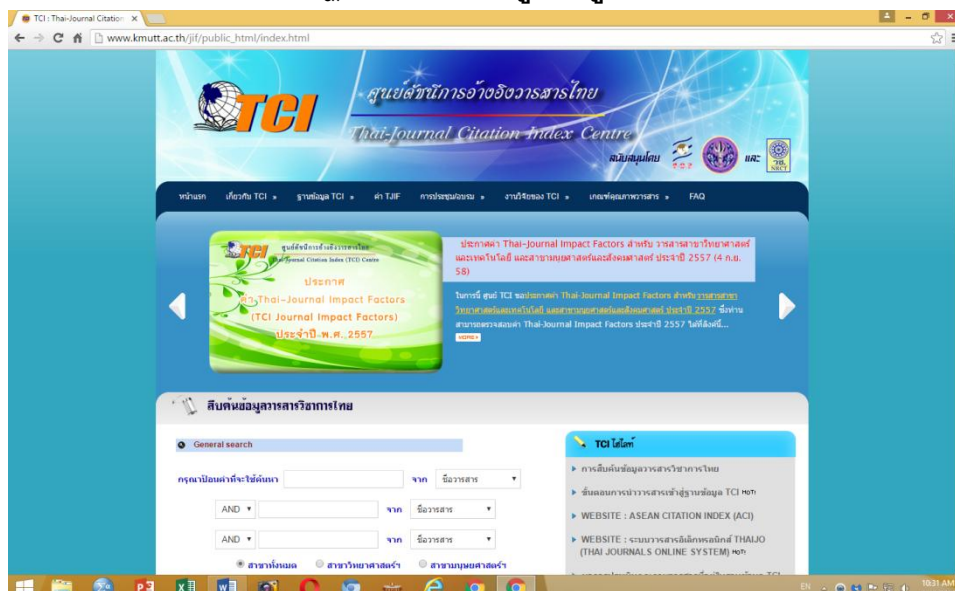
คุณภาพวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูล TCI ทั้งในกลุ่มที่ 1
กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 โดยใช้เว็บไซต์เพื่อการสืบค้น

คือ http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/ (รูปที่
1, 2, 3)

รูปที่ 1 แสดงหน้าแรกของเว็บไซต์ http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/

รูปที่ 2 แสดงหน้าเว็บไซต์ที่ปรากฏ เมื่อคลิกที่เมนู เข้าสู่เว็บไซต์

รูปที่ 3 แสดงผลการสืบค้นระดับคุณภาพวารสารที่ปรากฏอยู่ในฐานข้อมูล TCI

ผลการประเมินคุณภาพวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูล TCI รอบที่ 3 ปี 2558

โปรดระบุหมายเลข ISSN หรือชื่อของวารสารที่ต้องการทราบผลประเมิน : ค้นหา

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ISSN	เจ้าของ	จัดอยู่ในวารสารกลุ่มที่	สาขา
1	ABAC Journal	0858-0855	Assumption University	1	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2	Applied Environmental Research	2287-0741	สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

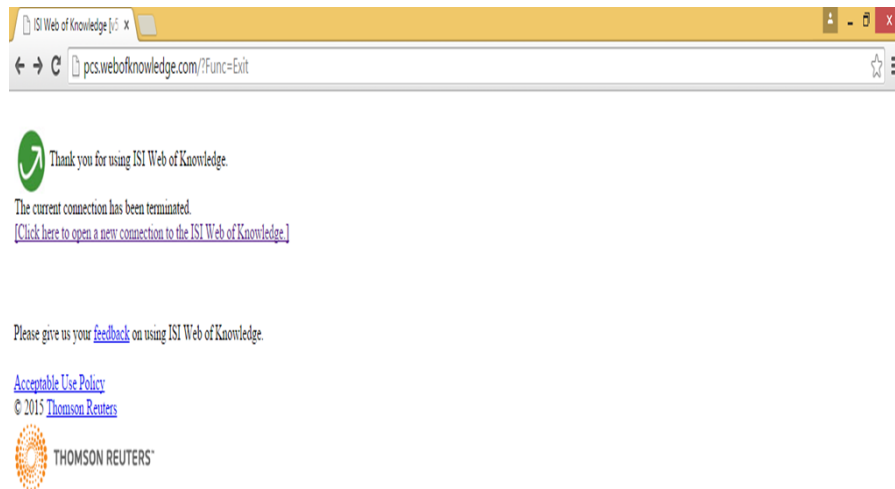
ที่มา : ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย Thai – Journal Citation Index Centre. http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/

2. การประเมินคุณภาพวารสารวิชาการระดับนานาชาติ

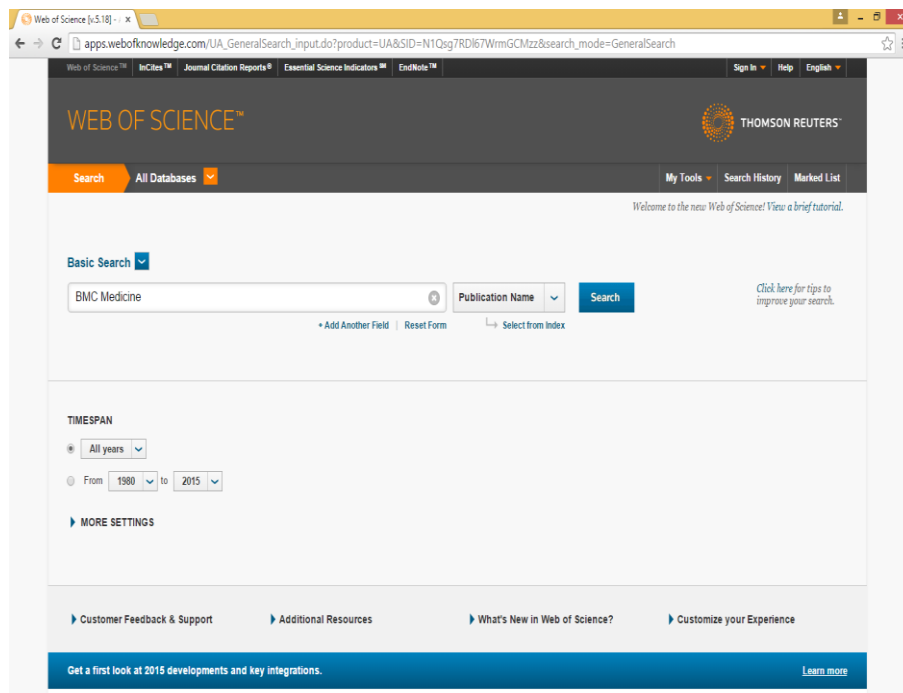
ในบทความนี้ นำเสนอ การสืบค้น โดยใช้ฐานข้อมูลที่สำคัญ เพื่อการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการระดับนานาชาติโดยการหาค่า Quartile Score (Q) จำนวน 2 ฐานข้อมูล ได้แก่

1. การประเมินคุณภาพวารสารโดยใช้ฐานข้อมูล Web of Science (WOS) เป็นฐานข้อมูลในกลุ่ม Web of Knowledge ของบริษัท Thomson Reuters เป็นฐานข้อมูลประเภทดรรชนีและบทคัดย่อ (Indexing & Abstracting) ครอบคลุมวารสารสาขาวิชาต่างๆ จำนวนมาก โดยใช้เว็บไซต์ที่ใช้ในการสืบค้น ได้แก่ <http://pcs.webofknowledge.com/?Func=Exit> (รูปที่ 4, 5, 6)

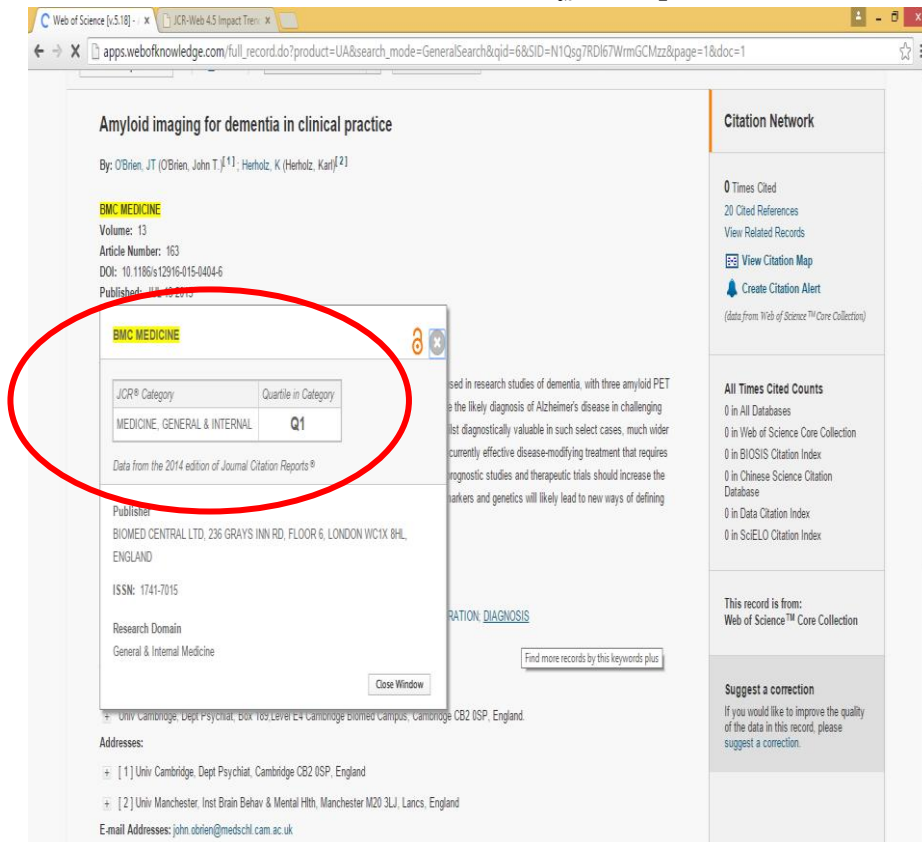
รูปที่ 4 หน้าแรกของเว็บไซต์ <http://pcs.webofknowledge.com/?Func=Exit>

รูปที่ 5 แสดงหน้าเว็บไซต์ Web of Science

รูปที่ 6 แสดงผลการ Search หาค่า Q ของวารสารในฐานข้อมูล Web of Science

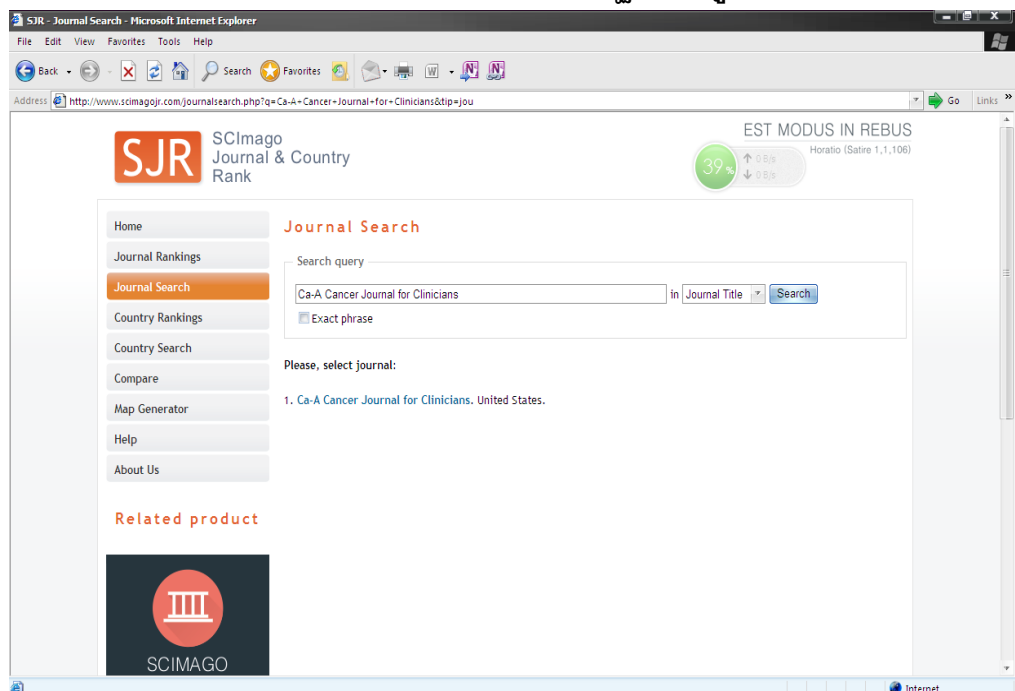
ที่มา: Thomson Reuters. ISI Web of Knowledge. <http://pcs.webofknowledge.com/?Func=Exit>

2. การ ประเมินคุณภาพวารสารโดยใช้
ฐานข้อมูล SCImago Institutions Rankings (SJR)
เป็นฐานข้อมูลที่ใช้ในการประเมิน และจัดอันดับ
วารสาร โดยอาศัยข้อมูลบทความวารสารและการ
อ้างอิงบทความวารสารจากฐานข้อมูล Scopus ของ
บริษัท Elsevier B.V. โดยใช้วัดคุณภาพของวารสารที่

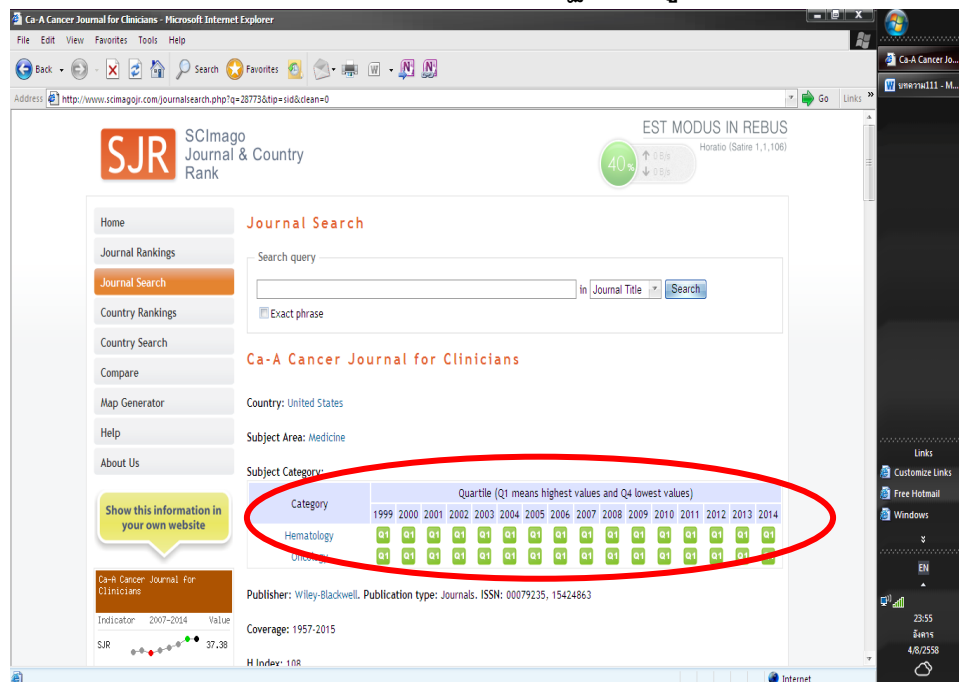
อยู่ในฐานข้อมูล Scopus ตั้งแต่ปี 1996 - ปัจจุบัน ซึ่ง
ในบทความนี้จะแสดงวิธีการประเมินคุณภาพโดยการ
หาค่า Quartile Score (Q) ของวารสาร โดยใช้
เว็บไซต์ที่ใช้ในการสืบค้น ได้แก่
<http://www.scimagojr.com/> (รูปที่ 7, 8, 9)

รูปที่ 7 แสดงหน้าแรกของเว็บไซต์ <http://www.scimagojr.com/> (SJRI)

รูปที่ 8 แสดงการ Search หาค่า Q ด้วยชื่อวารสาร ในฐานข้อมูล SJRI

รูปที่ 9 แสดงผลการ Search หาค่า Q ของวารสารในฐานข้อมูล SJR

ที่มา : Elsevier B.V. SCImago Institutions Rankings (SJR) <http://www.scimagojr.com/>

บทสรุปและวิจารณ์และข้อเสนอแนะ

การพิจารณาคุณภาพวารสารวิชาการพบว่า มีคุณภาพที่แตกต่างกัน ซึ่ง อาจจะบ่งชี้ว่าบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารมีคุณภาพที่แตกต่างกันไปด้วย ปัจจุบันมีการคิดระบบและวิธีการประเมินคุณภาพของวารสารทางวิชาการและบทความของนักวิจัย ซึ่งมักนิยมใช้เกณฑ์ในการพิจารณาหลายอย่างประกอบกัน ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยมีเครื่องมือสืบค้นและฐานข้อมูลที่ใช้ในการประเมินคุณภาพวารสารและบทความตีพิมพ์ ซึ่งมีตัวชี้วัดชนิดต่างๆ ได้แก่ ค่า Impact Factor, Quartile Score, H-Index, Citation เป็นต้น ซึ่งในการประเมินผลงานวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการนั้นสามารถนำไปใช้ประกอบการพิจารณาการประเมินผลงานของนักวิจัย การพิจารณาจัดสรรทุนสนับสนุนการวิจัย การพิจารณารางวัลสำหรับนักวิจัย การประกันคุณภาพสถาบันการศึกษา ตลอดจนใช้

เป็นข้อมูลในการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลกโดยสถาบัน QS World

University Rankings และ Times Higher Education (THE) ซึ่งในการประเมินคุณภาพนั้นจะพิจารณาบทความที่ตีพิมพ์และคุณภาพของวารสารที่นักวิจัยตีพิมพ์ ตลอดจนผลกระทบการอ้างอิงเป็นหลัก

ตามทัศนะของผู้เขียนเห็นว่า ในการประเมินคุณภาพผลงานวิจัยนั้น นอกจากจะต้องคำนึงถึงความครอบคลุมทางด้านประเภทของงานวิจัยทั้ง 4 ประเภทที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ยังต้องคำนึงถึงกลุ่มสาขาทางวิชาการอีกด้วย เช่น กลุ่มสาขาวิชาการ 5 สาขา ที่แบ่งโดยสถาบันเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) (www.tdri.or.th) ได้แก่ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ วิศวกรรมและเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์การแพทย์และสุขภาพ เกษตรศาสตร์ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของระบบสารสนเทศ ทำให้กระบวนการ

สื่อสารทางวิชาการและการเผยแพร่ผลงานวิจัยมีการปรับเปลี่ยนไปจากเดิมเร็วมาก ดังนั้น วิธีการประเมินคุณภาพของงานวิจัยอาจจำเป็นต้องมีการพิจารณาบทบาทในหลายๆ วิธี เพื่อให้เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสำหรับผลงานวิจัยที่แตกต่างกันในแต่ละประเภทด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ (2555) ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นในการบรรยายในหัวข้อ วิธีวิจัยคุณภาพ ว่า ตัวกำหนดคุณภาพของงานวิจัย มี 4 ด้าน ได้แก่ ศักยภาพในการใช้ประโยชน์ ความสำคัญในความรู้ที่ได้จากการวิจัยผลกระทบและความยั่งยืน ซึ่งหน่วยงานประเมินคุณภาพจึงควรคำนึงว่า “ผลผลิตที่แตกต่าง ต้องมีการประเมินที่แตกต่าง” โปรดอย่าให้ “ไม่บรรทัดอันเดียว” วัดผลงานที่แตกต่าง

ข้อเสนอแนะเพื่อการใช้ผลงานวิจัยให้เกิดประโยชน์

1. ผลงานวิจัยที่มี คุณภาพไม่ได้หมายถึงการตีพิมพ์ในวารสารที่มีคุณภาพเพียงอย่างเดียว แต่ควรคำนึงถึง ความร่วมมือกับหน่วยงานหรือชุมชนภายนอกในการทำวิจัย เพื่อตอบสนองความต้องการของหน่วยงานหรือชุมชนนั้นๆ ด้วย
2. ควรมีการ สังเคราะห์งานวิจัย หรือสกัดความรู้จากงานวิจัยในลักษณะบทความสั้น ๆ ที่อ่านเข้าใจได้ ง่าย แล้วเผยแพร่ไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์จากผลงานวิจัยนั้น โดยผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ เช่น แผ่นพับ จดหมายข่าว เว็บไซต์ หนังสือพิมพ์ รายการวิทยุ หรือรายการโทรทัศน์
3. ควรกำหนด สัดส่วน ของงานวิจัยให้ชัดเจน เพื่อสนับสนุนงบประมาณงานวิจัยแต่ละประเภทให้เหมาะสม เช่น งานวิจัยเพื่อการตีพิมพ์ และงานวิจัยเพื่อ พัฒนาชุมชน สังคมท้องถิ่น ให้มีสัดส่วนที่สมดุลกัน

เอกสารอ้างอิง

- นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555 - 2559) .ออนไลน์ . แหล่งที่เข้าถึง http://rdo.psu.ac.th/images/D1/strategy/2555-2559_nation.pdf. เข้าถึงเมื่อ 4 มกราคม 2559.
- นโยบายการวิจัยของชาติระยะยาว (พ.ศ. 2553-2572). ออนไลน์ . แหล่งที่เข้าถึง <http://www1.nrct.go.th/index.php?mod=contents&req=view&id=886>. เข้าถึงเมื่อ 4 มกราคม 2559.
- จุฬาราชวิทยาลัย . 2556 . *ดัชนีวัดคุณภาพวารสารและผลงานวิจัยชนิดต่างๆที่นักสารสนเทศควรรู้จัก* . ออนไลน์ . แหล่งที่เข้าถึง <http://stang.sc.mahidol.ac.th/text/pdf/metrics.pdf>. เข้าถึง เมื่อ 20 เมษายน 2559.
- ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสาร (Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre. 2558. *การจัดกลุ่มวารสารในฐานข้อมูล TCI*. ออนไลน์.แหล่งที่เข้าถึง.http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/index.html. เข้าถึงเมื่อ 20 เมษายน 2559.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย .ระบบประเมินผลการวิจัยและพัฒนาของประเทศ. 17 พฤษภาคม 2555 . ออนไลน์ . แหล่งที่เข้าถึง <http://tdri.or.th/research/d2012010/> เข้าถึงเมื่อ 6 มกราคม 2559.
- สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ พ. 2555. *วิธีวิจัยคุณภาพ* . ออนไลน์. แหล่งที่เข้าถึง. <http://www.eqd.cmu.ac.th/DocumentEQD/>. เข้าถึงเมื่อ 8 มกราคม 2559.
- สถาบันคลังสมองของชาติ . 2554 . *โครงการประสานงานเพื่อปฏิรูประบบการวิจัยของประเทศ*. ออนไลน์. แหล่งที่เข้าถึง.

http://www.mua.go.th/users/bhes/front_home/Oh
ec_bhes2554 /Doc_54 /p9_09 .00-
Scimago Lab. The Shape of Science. Online.
Available from. <http://pcs.webofknowledge.com/?Func=Exit>. Retrieved January
29, 2016.

10.15/9_02.pdf. เข้าถึงเมื่อ 6 มกราคม
2559.

Thomson Reuters. ISI Web of Knowledge.
online. Available from.
<http://pcs.webofknowledge.com/?Func=Exit>. Retrieved March 29,
2016.